

lekcje

AR
CHI
TEK
TURY

PROMUJEMY
POLSKA
ARCHITEKTURĘ
konstrukcja technologia design

Rozważania o architekturze

Danuta Burzyńska
Redaktor Naczelna

Witamy w nowej rubryce LEKCJE ARCHITEKTURY. Jej tytułu nie należy traktować dosłownie – zamieszczone tu będą przemyślenia mistrzów architektury, które mają szansę wpłynąć na jej postrzeganie przez odbiorców, czyli inżynierów, menedżerów, doradców technicznych, handlowców z firm budowlanych, inwestorów, deweloperów, innych architektów (również tych dopiero rozpoczynających swoje kariery) czy nawet studentów. Mamy nadzieję, że publikowanie przemyśleń i rozważań mistrzów na różne tematy związane z architekturą umożliwi spojrzenie na nią z wielu niedostrzeganych dotychczas stron, a być może i rozpoczęcie dialogu na aktualne, istotne społecznie tematy. Wierzymy, że znajomość teorii architektury i umiejętność podjęcia dyskusji, wykształcenia własnych opinii opartych na solidnych podwalinach wiedzy teoretyczno-praktycznej, są potrzebne wszystkim – nie tylko ułatwiają one bowiem współpracę na wszystkich etapach planowania, projektowania i realizacji inwestycji, lecz także pozwalają na swobodniejszy odbiór architektury, a to przecież przydatne jest każdemu z nas na co dzień.

Uczyć architektury to poważna misja, dlatego jest to zadanie dla mistrzów – osób całkowicie oddanych tej dziedzinie wiedzy, które można obdarzyć zaufaniem godnym nauczycieli.

MISTRZOWIE ARCHITEKTURY

prof. nzw. dr hab. inż. arch.
EWA KURYŁOWICZ

prof. nzw. dr hab. inż. arch.
ELŻBIETA DAGNY RYŃSKA

TOMASZ M. KONIOR

MIROSLAW NIZIO

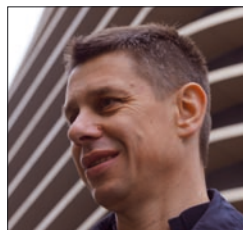
ROBERT KONIECZNY

RYSZARD JURKOWSKI

PRZEMO ŁUKASIK

ZBIGNIEW MAĆKÓW

DR RAFAŁ BARYCZ

ROLA ARCHITEKTURY W PRZYSZŁOŚCI

dr Rafał Barycz
Dyrektor Biura Architektonicznego
BARYCZ I SARAWOWICZ

Architektura ma do odegrania kolosalną rolę dla przyszłości świata wkraczającego w trzecie tysiąclecie.

Podobnie jak Le Corbusier w *Quand les cathédrales étaient blanches*, lecz w zmienionych okolicznościach kulturowych, cywilizacyjnych, a zwłaszcza technicznych, możemy powiedzieć: „Chwila obecna jest twórcza i niebywale intensywna. Zaczyna się nowa epoka”.

O jakich to zadaniach dla architektury mówimy? Jest przynajmniej siedem ich rodzajów:

1 Koncepcja trzeciej fali technologicznej w ujęciu Alвина Tofflera nie do końca się sprawdziła. Nie negując znaczenia usług, widzimy, że najlepiej mają się państwa produkujące – Stany Zjednoczone, Chiny, Niemcy, Japonia. Dlatego przed społeczeństwami, zwłaszcza w Europie, stoi zadanie reindustrializacji, a to z kolei ogromne pole do zagospodarowania dla architektury. Będzie to rzecz jasna inny przemysł niż ten z czasów „cywilizacji maszyn” – oparty na wysoko innowacyjnej myśli ludzkiej, przyjazny dla środowiska. Możliwości technologiczne, a i nierozwiązywalne tradycyjnymi środkami problemy komunikacyjne, sprawiają, że architektura i urbanistyka poszukiwać będą nowej formy rozwoju miast gdzie inaczej niż w założeniach Karty Ateńskiej, przepłatać się będą tereny produkcji, zamieszkania, wypoczynku, infrastruktury społecznej i urządzonej zieleni.

2 Neo-uprzemysłowienie będzie zapewne szło w parze z dalszym wzrostem zawodowej mobilności społeczeństw. To stawia przed architekturą przyszłości pilną potrzebę wymyślenia nowych modeli domów, budynków wielomieszkańczych i całych osiedli o elastycznych planach użytkowo-funkcjonalnych, możliwych do przystosowy-

wania dla ludzi w różnym wieku oraz o zróżnicowanych potrzebach i poglądach.

3 W ogóle można powiedzieć, że mieszkalnictwo znów odegra esencjonalną rolę dla rozwoju nowoczesnej myśli architektonicznej. Mniej zamożne społeczeństwa, w tym nasze, zmagają się z barierą finansową i ograniczonymi zdolnościami kredytowymi, jeśli chodzi o wielkość dostępnej powierzchni mieszkalnej. Wraca zatem idea „Wohnung für das Existenzminimum”. Rośnie przy tym świadomość ekologiczna, a sprzyjają jej cudowne możliwości, które przynosi nowoczesna technika. Corbusierowska „bryła otwarta ku niebu” to dziś zielone dachy nie tylko z zielenią ekstensywną, ale wręcz z założeniami parkowymi – fasady przybierają formę greenwalls, itd. Poprawa środowiska mieszkaniowego to wciąż podstawowe zadanie postępowej architektury.

4 Niebywały postęp medycyny i wzrost poziomu życia w rozwiniętych krajach sprawiają, że wydłuża się jego statystyczna długość. Architektura musi zatem wyjść naprzeciw oczekiwaniom ludzi starszych, seniorów. Pokusić się o tworzenie odpowiedniego dla ludzi w podeszłym wieku systemu zamieszkania, pozbawionego barier, zbudowanego w oparciu o ideę więzi sąsiedzkiej.

5 Wspomniane wyżej bogacenie się społeczeństw, jak również niezwykle wzrost możliwości szybkiego przemieszczania się i demokratyzacja transportu lotniczego, generują rozwój ruchu turystycznego na ogromną skalę. Dla wielu krajów staje się on kołem zamachowym gospodarki, wręcz jej główną gałęzią. Powstają nowe formy turystyki, jak enoturystyka, renesans przeżywa turystyka motocyklowa. Architektura znajduje tu dla siebie niezwykle obiecującą niszę. Dziś obiekty związane z obsługą ruchu turystycznego, masowym sportem, nowoczesne obiekty hotelarskie i spa na odpowiednim poziomie to prawdziwa architektoniczna Spitzenklasse – z dokonań ostatnich lat wymienię, dla przykładu, z dziedziny innowacyjnej architektury ziem górskich ICE-Q na Gaislachkogel 3048 m npm Johanna Obermosera, a z rodzaju eno-architektury – zlokalizowane tak blisko naszych granic Loisiium Ste-

vena Holla w Langenlois w Dolnej Austrii czy Elesko Wine Park Cakova i Makary w Modrej pod Bratysławą. Należy wreszcie nadmienić, że sama eksperymentalna architektura staje się celem turystyki tematycznej. Tę nową formę zwiedzania określa się mianem architourismu, niebagatelną rolę dla jego powstania odegrał „efekt Bilbao”, a wcześniej – dokonania grażkiej sceny architektonicznej.

6 Architektura odegra doniosłą rolę w procesie zakorzeniania się społeczeństw, przywracania obywatelskości. Dotyczy to zwłaszcza naszej części kontynentu, gdzie narody przez wiele lat były zniewolone. Trzeba w tym miejscu podnieść, że architektura, w odróżnieniu od polityki czy historii, podlega mniej subiektywnym, emocjonalnym ocenom i dlatego może łączyć ludzi. Zadaniem jest tedy stworzenie architektury awangardowej i hipernowoczesnej, a przy tym odrębnej, nie naśladowczej, lecz czerpiącej z rodzimej historii i tradycji. Wyrasta ona bowiem z kultury i w relacji do niej buduje swą tożsamość.

7 Powyższe wiąże się ściśle z przywróceniem przestrzeni publicznej obywatelom – tworzeniem przestrzeni umożliwiających rozwój kulturowy, wzrost poczucia wspólnoty, czy po prostu miłe spędzanie czasu. Możliwości architektoniczne są tu doprawdy olbrzymie, a często nie wymagają dużych nakładów i środków, lecz tylko pozytywnego myślenia. Za przykład niech posłuży gmina Krumbach w rejonie Lasu Bregenckiego, która zrealizowała ambitny projekt artystyczno-społeczny o nazwie BUS:STOP, polegający na wzniesieniu innowacyjnych wiat przystankowych, których projekty powierzone wybitnym architektom z różnych stron świata, a z których każda niesie ze sobą poważniejszą treść architektoniczną niż zwykle schronienie przed zimnem i deszczem: kadrują one krajobraz, pokazują urodę lokalnego rzemiosła, jednoczą ludzi ze sobą.

Niezależnie od tego, czy zbudujemy budynki z kamienia, betonu licowego, wysoko przetworzonych membran, prostej drancy, czy może nawet z zapalek, niezmiennie prawdziwym podmiotem architektury jest człowiek i jego psychofizyczne potrzeby, a przyszłością świata jest architektura.